

دانشگاه علوم پزشکی گیلان
معاونت فرهنگی و دانشجویی

تک فرزندی

دکتر نقی دشتی

dr.naghidashti

هست کلید در گنج حکیم

فرزند = کارکرد اصلی خانواده

- برخی مردم شناسان، مانند مالینوفسکی **ماهیت خانواده را منحصر به امر فرزندآوری** دانسته اند و آن را قراردادی تعریف کرده اند که برای به وجود آوردن فرزندان و حفظ و نگهداری آنان منعقد میشود، ویلیام ولف نیز بر این باور است که خانواده غیر از یکی دو سال اول، که برای پرورش کودک لازمه، وجودی مرده است و تنها کارکرد خانواده همین است و بس.
- داشتن فرزند صالح از جمله نعمتهای خداوند محسوب میشود جایگاه فرزند صالح در پاداش اخروی موثر دانسته شده است (بر اساس برخی روایات **رابطه انسان با مرگ** از دنیا قطع می شود مگر در مواردی مانند وجود فرزند صالحی که به یاد او باشد)
- **پارسونز** در توصیف خانواده آمریکایی: نقشهای خانواده در عرصه ی کلان عبارتند از فرزندآوری و هویت بخشی اجتماعی به فرزندان

حق فرزند داشتن

□ یکی از حقوق زن، **حق داشتن فرزند است**. برای تضمین این حق مقرر شده است که مرد هنگام جماع بدون رضایت همسر خود نمیتواند عزل کند و جلوی حاملگی زن را بگیرد این حق برای زن آثاری دارد: اگر برای مرد امکان بچه دار شدن وجود نداشته باشد، در مواردی ممکن است به زندگی مشترک پایان داد. حق بهره مندی از فرزند بیشتر به خود افراد مربوط میشود و دولت نمیتواند آن را سلب کند

برتری زن بدلیل توانایی مادر شدن

□ از دیدگاه زیست شناختی زن به لحاظ حس مادری یا قابلیت مادرشدن تفوق فیزیولوژیکی بی چون و چرایی بر مرد دارد این امر به روشنی در قالب حسادت شدید پسر نسبت به قابلیت مادری به روشنترین وجه در ضمیرناخودآگاه مرد انعکاس یافته است، حتی مردان زن ستیز نیز به ظاهر به مادران احترام میگذارند و تحت شرایطی خاص مفهوم مادری را محترم می شمارند. مردان همیشه از مادرانگی حمایت میکنند چون زنی که به این مرحله برسد مادری تیماردار- از خود گذشته و ایثارگر محسوب میشود. زنی که مادر شود تجسد آرمانی زنی ست که میتواند تمامی توقعات و آرزوهای مرد را برآورده کند. از نظر مرد، مادری در الهیههای مادری باستان ارزش معنوی در خوری نداشت بلکه فقط به مفهوم طبیعی آن درخور احترام بود، آنچه تحسین و ستایش مرد را برمی انگیزت همین قدرت زن در خلق حیات بود. (کارن

هورنای

تراکم جمعیت = تراکم اخلاقی

□ دورکیم برای تراکم جمعیتی دو اثر مثبت می شمرد: اول آنکه تراکم جمعیتی باعث تقسیم کار دایم و بهتر در طول توسعه اجتماعی میشود. دوم آنکه این تراکم باعث تراکم اخلاقی میگردد. از نظر دورکیم جمعیت بیشتر باعث میشود روابط بیشتری بین انسانها برقرار شود. افزایش سطح روابط، تحرک فزایندهای ایجاد می کند که به خالقیت و در نهایت پیشرفت سطح تمدن منتهی میشود. وی معتقد بود زمانی که جمعیت قابل توجه باشد، افراد ناچارند برای حفظ موجودیت خود کار و تحرک بیشتری داشته باشند؛ این تحرک وافر نیز باعث ایجاد و تحقق فرهنگی بسیار بالاست. شاید بتوان مراد دورکیم را چنین توضیح داد که مردم در سایه کار و تقسیم آن به انسانهای خود ساخته تر، منضبط تر و متعامل تری بدل می شوند. در چنین ساختی دوره کودکی کوتاهتر است و انسانها زودتر وارد دوره پختگی و تلاش میشوند. (گی روشه

تأثیر فمینیسم

- آدریان ریچ در کتاب تأثیرگذار خود «تولد زن» مینویسد: «ما بیش از آنکه درباره مادری و طبیعت خود بدانیم، راجع به هوا و زمین و دریا میدانیم»
- در بسیاری از فرهنگ ها، مادر شدن جنبه کلیدی نقش زن است و زنان در تعریف هویت خود و معنای زندگی جایی را به عنوان مادر شدن خالی میگذارند.
- اما بعد از ۱۹۶۰ فمینیستها مدعی شدند که تجربه مادری در طول تاریخ در قالب فرهنگ پدرسالارانه تعریف و نگاشته شده است.
- فمینیستها در آمریکای شمالی، انگلیس و اروپا تأکید بیش از حد بر باروری را به چالش کشیدند و بسیار مصمم بودند که ارتباط میان به دنیا آوردن و تربیت بچه، مسبب آن است که زنان از دیگر نقشهای تولیدی شان کنار گذاشته شوند. نظریهپردازان فمینیست به فشارهای اجتماعی نقش مادری اشاره کرده و مدعی شدند که این فشارها بدن‌ها و انرژی زنان را در کنترل خود گرفته است. آنها استدلال کردند که چنین تصوراتی قابلیتهای زنان را به محیط خانه محدود کرده و اجازه حضور اجتماعی به ایشان نمیدهد و بدین ترتیب حاکمیت پدرسالاری را تقویت میکند. (پاسنو، ۶۳۳۳ -
- گروهی از فمینیستهای تندرو، سرکوب زنان را به موضوع مادری ربط داده، رایجترین مانع زنان را بیولوژی تولیدمثل و آنچه به جسم زن مربوط میشود، میدانند (ریچ) فایرستون اظهار میدارد که «مادری» باید از فرهنگ بشری حذف شود. از نظر او تکنولوژی شیر دادن با شیشه و مه‌دودکها نیاز به مادری طبیعی را پایان می دهد. دولتهای سوسیالیستی چون سوئد و کانادا، به منظور تحقیر نقش زن خانه دار، از طریق مقررات مالیاتی، خانواده های تک درآمدی را مورد تنبیه قرار می دهند. (محمدی،

□ اگر تک فرزندی تا ۲ دهه قبل یک تصمیم و نوعی اجبار زمانه و مشکلات و ... بود الان اجبار سبک زندگی و تحمیل غربی است...

□ در خود کشور آمریکا چیزی بعنوان تنظیم خانواده وجود نداشته و ندارد و هر زوج آمریکایی هر تعداد فرزند که میخواهد میتواند داشته باشد و در همه ی موارد پوشش بیمه ای شامل آنها میشود.

□ از دلایل مهم این مساله جبران افراطی تجربیات تلخ پرجمعیتی است

□ حداقل نرخ جانشینی برای منفی نشدن نرخ رشد جمعیت در یک جامعه، ۲.۱ برآورد شده است.

همچنین بر اساس اعلام بانک جهانی، نرخ رشد جمعیت ایران از سال ۲۰۲۵ به زیر یک درصد خواهد رسید

پیامدهای تک فرزندی
بر اساس یافته‌های پژوهشی

□ دو دسته از افراد وجود دارند،

□ آنهایی که تصمیم به تک فرزندی را از **ابتدای زندگی مشترک** داشته اند و اکنون احساس نیاز برای داشتن فرزند بیشتر در آنها ایجاد نشده و علل مداخله گر نیز این تصمیم را تداوم بخشیده

□ دسته ی دوم والدینی هستند که احساس نیاز به فرزند دوم را داشته اند اما علل مداخله ای نقش پر رنگ تری داشته و آنها را از فرزند دوم محروم ساخته

□ پدیده تک فرزندی که در علم جامعه شناسی به **امپراطوران کوچک** معروف است نوعی از خانواده هسته ای است که منبعث از تغییراتی در سبک زندگی افراد جامعه می باشد. (یانگ و همواران ۲۰۱۷. ۳)

آیا تفاوتی بین تک فرزند و چندفرزندی هست؟

- به طور کلی باور بر این است که محیط خانواده به ناچار گروه های تک فرزندان را از نظر شناخت، شخصیت و ویژگی های عاطفی از گروه خانواده های دارای چندفرزند متفاوت می سازد (
- تجارب خانوادگی **پایه های هستی شناختی** هر انسانی را شکل می دهند. از این رو به نظر می رسد تک فرزند بودن تاثیر ویژه ای بر رشد کودک دارد (فاضلی مهر و رضوانی، ۱۳۹۹)
- آدلر و استنلی هال: تنها بودن فرزند یک بیماری به همراه خواهد داشت

مشکلات رفتاری

- تک‌فرزندان نسبت به چندفرزندان در **مشکلات رفتاری درونی سازی شده** نمرات بالاتری کسب کردند همچنین در متغیر منبع کنترل تک‌فرزندان نمرات بالاتری نسبت به چندفرزندان بدست آوردند و **منبع کنترل بیرونی‌تری** دارا بودند.
- یافته‌های پژوهش در کل بیانگر این است که تک‌فرزندان در معرض آسیب‌های بیشتری قرار دارند و از شرایط نامناسب‌تری برای **رشد اجتماعی** برخوردارند. تصمیم خود بازداشته است.

تنهایی بی پایان

□ پدیده تنهایی بی پایان اشاره به اینکه می داند هیچ وقت دیگر برادر یا خواهری نخواهد داشت و احساسات خود را با این قبیل افراد نزدیک به اشتراک نمی تواند بگذارد

□ **حسرت ...** حسرت داشتن برادرزاده و خواهرزاده

□ من توی خونه همبازی ندارم دلم می خواد در خانه با برادر خواهرم بازی کنم

□ **(جایگزین:** معاشرت در مهدهای کودک، زمین های بازی، مدرسه، در طول فعالیتهای فوق برنامه و ورزش و حتی به صورت آنلاینو ...) تبعات اصلی آن خانه گریزی و عدم جستجوی عاطفه کامل در خانه

□ **ترنت و اشپیتز :** بزرگسالانی که فاقد خواهر و برادر هستند در مقایسه با بزرگسالانی که خواهر و برادر دارند، کمتر درگیر فعالیتهای اجتماعی می شوند و تعامل اجتماعی کمتری با بستگان دارند

خودمحوری

□ با احتمال زیاد با داشتن یک فرزند، والدین احتمالاً به خواسته های تنها فرزند شان تن می دهند
بنابراین بیشتر آنها را به افراد **خودمحور، وابسته و ناسازگار** بار می آیند مانچالس ۲۰۰۶
رابرتز و بلانتون ۲۰۱۰

□ کودکان در خانواده های تک فرزندی در سلسله ی فراوانی از خواسته های بی پایان خود رشد می کنند که همه یا اکثر آنها اجابت می شود. مفاهیم اخلاقی نظیر قناعت، ایثار و گذشت برای دیگری، تلاش در جهت استقلال شخصیت به گونه ای مسؤولانه برای این کودکان تجربه نمی شود.

یادگیری و شناخت

□ نقص در مهارت های شناختی و غیر شناختی (لئو و همکاران ۲۰۰۷)

□ تک فرزندان پیشرفت کمی و بهزیستی ذهنی پایین تری دارند یا همان بهزیستی ذهنی کودکان عادی را دارا هستند (وو ۲۰۰۴)

□ معمولاً (فرصت های مهمی را برای تمرین برخی از جنبه های پیچیده تر روابط در یک محیط ایمن و همچنین فرصت های بسیاری را برای یادگیری و رشد مهارت های روانی - اجتماعی و حمایت عاطفی در مقایسه با کودکان عادی از دست می دهند) فلچر ، ۲۰۱۴

□ تفاوتی در خودکارآمدی تحصیلی بین تک فرزندان و کودکان دیگر وجود ندارد یوان ۲۰۱۴

جامعه پذیری

- زیاد دوست ندارم در مهمانی های فامیلی و جای شلوغ باشم از آدمهای زیاد خوشم نمیاد
- از تک فرزندان انتظار می رود که در مهارت های اجتماعی دچار کمبود و نقصان باشند چرا که برادر و خواهری برای تمرین معاشرت اولیه و سازگاری و... ندارند
- عدم تجربه رقابت و لجابت = مهارت سازگاری پایین تر
- عدم یادگیری قهر و آشتی و یاد نگرفتن مشاجره برای استیفای حقوق (در روابط خواهر برادری / مینوچین ۲۰۰۶)
- عدم جامعه پذیری و روابط اجتماعی مناسب (لیسن و بلانتون ۲۰۰۱)

پیوند بیشتر با والدین

- تک فرزندان نسبت به افرادی که خواهر و برادر دارند ، وضعیت یکسان و مشابهی داشته یا از مزیت های بیشتری برخوردار هستند پولیت و فالبو ۱۹۸۸
- **تک فرزندها پیوند عمیق تری با والدین برقرار می کنند. اما این میزان پیوند ضروری و مفید است؟**
- تک فرزندان و فرزندان اول خانواده در مقایسه با کودکان دیگر، سطح بیشتری از پاسخ گویی، توجه و نگرانی والدین را کسب می کنند. این مساله باعث احساس امنیت بیشتر آنها شود در عین حال نگرانی از توانایی جبران و تامین خواسته والدین خواهند داشت.
- به عنوان تنها دریافت کننده دارایی های خانواده، از فرصت های تحصیلی، سلامت جسمی و سلامت عمومی خود سود می برند و بهزیستی بالاتر (شائو و همکاران ۲۰۱۳) آیا این مساله تضمینی برای خوشبختی خواهد بود؟

بیش حمایت گری

- نوعی بیش حمایتی از سوی والدین خود احساس میکند
- صرف وقت و هزینه بالا و حمایت عاطفی بیش از حد که نگران کننده برای هردو طرف است
- زمان زیادی صرف کردند و فکر می کنند
- بالتبع این وابستگی **توقعات زیادی از والدین** دارد و توجه انحصاری آنها
- محافظت بیش از حد والدین ممکن است آن ها را خسته کند.
- انتظار بسیار بالا بدلیل سرمایه گذاری روانی
- در صورت از دست دادن؟
- این کودکان معتقدند مسئولیت و وظایف زیادی در قبال والدینم دارم / اگر من ازدواج کنم و جدا بشوم پدر مادرم دق می کنند

پر خاشگری و لجبازی

- دور و بریام میگویند خیلی سمج و لجبازی تا چیزی که می‌خواهی نگیری ول کن نیستی
- اکثراً بهم می‌گویند خیلی پر خاشگری اگر چیزی که می‌خواهی با پر خاش بیشتر می‌خواهی و...
- من خیلی زود ناراحت می‌شم و سریع بهم برمی‌خورم

توجه زیاد

□ نوازش و اهمیت آن

□ نادیده گرفتن رفتارهای ناپسند تک فرزند بدلیل توجه بیش از حد

□ کمالگرایی و انتظار زیاد ناشی از توجه = احساس زیر فشار بودن و مشکلات رفتاری (بیش فعالی / اختلال سلوک / مشکلات درونی شده / اضطراب و... بچه ها (کرین ۲۰۱۱)

□ آیا توزیع مهر و توجه و الدین در چند فرزندی ضرر دارد؟ نمی توانمدعی شد که اگر محبت والدین به جای یک نفر بین دو سه نفر تقسیم شود، ممکن است مشکل آفرین باشد.

وابستگی

- همیشه نیاز دارم یکی برای کارهایم کمک کند
- دیگران بهم می گم خیلی بچه ننه ای ...

فقدان شبکه حمایتی گسترده

- منابع حمایتی؟ کمک های عاطفی، ابزاری و اطلاعاتی که توسط دیگران تامین می شود
- شبکه ارتباطی به عنوان سپر اضطراب، استرس، مشکلات مالی و ... افزایش سیستم ایمنی و سلامت
- معتقدند (کسی رو توی خانواده ندارم که منو واقعا درک کنه و یه جورایی حرفامو بفهمه)
- نداشتن یا «فقدان حمایت برادران و محبت خواهران»
- علیرغم حمایت کامل و همه جانبه والدین شبکه حمایتی ضعیف از نظر تنوع و تعداد

طرحواره استحقاق

□ انحصار طلبی: کلا توی دوستی با آدما آدم پرتوقعی ام. دوست دارم همش به حرفام گوش بدن و فقط با من دوست باشن

□ تک فرزندها مستقل تر هستند. اما

□ احساس می کنند برتر از دیگران هستند

□ عدم درک محرمیت های متوسط و عدم رشد روانی ناشی از مشکلات

□ انتظار مستمر از دیگران برای تحقق مطالبات او

□ اگر این دو فرد هردو تک فرزند باشند (دو خودشیفته اگر ازدواج کنند)

□ دانش آموزان متعلق به خانواده های تک فرزندی در مقایسه با دانش آموزان متعلق به خانواده های چند فرزندی در مؤلفه های عدم پذیرش پاسخهای هیجانی، **دشواری در انجام رفتار هدفمند**، دشواری در **کنترل تکانه** و ابهام هیجانی میانگین نمرات بالاتری به دست می آورند.
(مریم پژون/پایان نامه)

سایر نتایج

- ممکن است چاقی و اضافه وزن در آن ها زیاد رخ بدهد.
- ممکن است بیشتر تحت فشار والدین باشند تا در مدرسه و سایر فعالیت ها عملکرد بهتری داشته باشند.
- ممکن است کمال گرا شده و نتوانند به راحتی با مردم کنار بیایند.
- **به من می گویند با سن کم مثل بزرگترها رفتار می کنی**
- حساس تر و زودرنج تر از بقیه همسالان خود هستند.
- این بچه ها ممکن است در آینده برای فرزند دار شدن و حفظ نام خانوادگی تحت فشار بیشتری باشند.
- برای نگهداری از والدین سالخورده خود تنها هستند.
- کاهش نشاط و تنوع رنگ و ایده و خلق و خو ...
- احساس ارزشمندی این کودکان بسیار بالا است. این کودکان نسبت به همسالان خود از اعتماد به نفس بیشتری برخوردارند.
- این کودکان رقیبی ندارند و برای بدست آوردن توجه والدین با خواهران و برادران خود رقابت نمی کنند.

تأثیر روانی فرزندان روی والدین

- پژوهش روی ۱۰۸۴ نفر والدین: افرادی که تجربه والدگری داشتند از سلامت روان بالاتری برخوردار بودند و از سلامت جسمی بیشتری برخوردار بودند
- سلامت روان مادر بزرگ ها و پدر بزرگ هایی که با نوه بیشتر در ارتباط هستند بیشتر می باشد
- اگر یک فرد (بزرگسال) بدون داشتن توقع قسمتی از زمان و منابع مالی خود را وقف دیگری (مثل فرزند و نوه) بکند اثر مثبتی بر سلامت روان دارد... **مراقبت کردن باعث حس رشد و بزرگی در فرد می شود**
- به واسطه نقش پدر و مادری اعتماد به نفس فرد (بویژه در مادران) افزایش زیادی پیدا می کند. احساس **تشخص و مسئولیت پذیری** در فرد تقویت می گردد.

تأثیرات تک فرزندی روی والدین

- احساس وظیفه بالا می کنند
- نگرانی زیادتر از حد معمول (همه تخم مرغها در یک سبد)
- نگرانی از آینده تنها فرزند که چه خواهد شد
- فکر می کنند خیلی باید هزینه کنند تا وظیفه شان در قبال تک فرزند ادا شود
- تنهایی و تمایل به رفع نامناسب ان با حیوانات
- اگر کودک مشکل شخصیتی و جسمی داشت احساس افسردگی شدید
- تأثیر بر رابطه زناشویی (مطالعه اثر منفی) گسست عاطفی و جنسی
- احساس دائم در خدمت بودن
- وابستگی شدید به فرزند
- کاهش نشاط در خانه
- باج دادن / نادیده گرفتن رفتارهای سوء

تأثیر بر والدین

□ مراحل رشد اریکسون: ۴۰ سالگی تا ۶۰ سالگی بحران زاینده‌گی در برابر رکود است. فرد در این سن اگر به این نتیجه برسد که چیزی برای زایش و تحویل دادن نسل به جامعه ندارد دچار بحران روانی می‌گردد. اگر فرزند نتوانست به دنیا آورده و تربیت کند سعی در جبران از طریق معلمی، نوشتن کتاب و زاینده‌گی از نوع غیر مستقیم خواهد داشت... در آینده احساس گناه و پشیمانی سراغشان می‌آید

□ در پیری تنهایی شدیدتر

□ مراقبت کمتر و فقدان حمایت از طرف فرزندان

□ به دلیل اصالت رفاه و لذت، والدین فرزند بیشتر را «مزاحم» تلقی می‌کنند. بدیهی است که فرزندان در رشد و ارتقای شخصیت والدینشان تأثیر دارند. در خانواده‌های تک فرزند، والدین نیز از تأثیرات مثبت فرزندان، کم بهره می‌مانند (شیخی - ۸۱ جهانفر ۸۴)

انفجار جمعیت سالخورده

- (۲ جوان وارث ۴ پیر)
- اینهمه پیر در جامعه
- مشکلات سالمندی

عوامل مرتبط و موشرد فرزندآوری

تمایل ذاتی به فرزندآوری است اما اگر بروز نمی کند
بدلیل نگرانی ها یا ارزشهای بنیادین مثل لذت طلبی و فردگرایی است

- **تولد اولین فرزند قبل از ۳۰ سالگی** در تصمیم گیری برای فرزند دوم مهم است
- **برخی عوامل ژنتیک** دخالت دارند؟ زن بچه دوستی (برخی یافته ها تا ۴۰ درصد)
- **تجارب کودکی والدین** (هرچقدر کودکی با نشاط و خوش گذشته باشد و رابطه با والدین خودش خوب بوده باشد یا تجربه منفی کمتری داشته، احتمالاً تمایل به فرزندآوری بالاتر می رود)
این خوشی و لذت با ثروت و مرفه بودن رابطه ای ندارد
- **سبک دلبستگی ایمن** (اگر تجربه سالهای اول کودکی والدین حاکی از دلبستگی ایمن و آرام باشد علاقمندی آنها به فرزندآوری بالاتر خواهد بود)
- **برونگراها** تمایل به فرزندآوری بیشتری دارند
- **افراد منعطف و سازگار** از نظر روانشناختی تمایل بیشتری به فرزندآوری دارند

نگرانی هزینه ها

- عدم اطمینان مادران به آینده فرزند خود و نگرانیهای زیاد در مورد آینده تحصیلی شغلی و زندگی و .. و یا بدبین بودن به آینده از دیگر دغدغه های زنان برای بسنده کردن به یک فرزند است و اعتقاد دارند به هر شکل ممکن میتوان آینده یک نفر را تضمین کرد ولی تضمین آینده چند نفر کار دشواری خواهد بود
- افزایش سرسام آور هزینه های قبل تولد ، افزایش هزینه های نگهداری ، هزینه مسکن و ...
- بین هزینه های زندگی و تعداد فرزندان در کشورها رابطه همبستگی دیده می شود. اما این همبستگی با علیت برابر نمی باشد. (کشور چین با ۶ میلیارد و ۵۱۱ میلیون جمعیت در وضعیتی کاملاً متفاوت با کشور هند با جمعیتی قریب همان جمعیت، قرار دارد.)

نظریات مربوط به هزینه ها

□ هزینه ادراک شده : درک فرد از اینکه فرزندآوری چقدر پرهزینه می باشد. با هزینه واقعی متفاوت است (کسانی که وضعیت مالی بهتری دارند، هزینه ادراک شده فرزندآوری در آنها بالاتر از قشرهای متوسط و ضعیف است)

□ استرس منابع : اینکه فرد چقدر استرس و نگرانی دارد که منابع مالی و زمان و ... در اختیار دارد و یا خواهد داشت؟ تاثیر مستقیم بر فرزندآوری... این استرس ممکن است با واقعیت منطبق نباشد. چرا که استرس منابع به جای اینکه در طبقه ضعیف ، بالاتر باشد در طبقه مرفه این استرس زیاده است

□ خانواده های کم جمعیت ممکن است ثروتمند شوند؛ اما ثروتمند شدن آنان از فقیر ماندنشان خطرناکتر است. (وارویک، ۱۹۹۲)

نگرانی تربیتی والدین

□ والدین به ویژه مادران معتقدند که خانواده ها نمیتوانند آنگونه که دوست دارند فرزندان خود را تربیت کنند چرا که جامعه و شرایط آن بر نظرات و تصمیمات خانواده ها سایه افکنده و نسبت به والدین تاثیر بیشتری بر رفتار فرزندان دارد و اکثر آنها تربیت ناشی از شرایط اجتماعی را مغایر با تربیت خانوادهها میدانند.

□ افزایش آسیبها و جرایم اجتماعی در جامعه باعث شکل گیری فضایی نا امن برای خانواده ها شده و آنها به شدت نگران فرزندان خود هستند، چرا که نمی توان فرزند را در خانه زندانی کرد، بلکه باید در جامعه و در ارتباط با دیگران زندگی خود را سپری کند. بنابراین نظر اغلب مادران در این مورد این بود که اگر یک فرزند داشته باشیم کنترل و محافظت او درچنین شرایطی آسانتر ازداشتن از چند فرزند خواهد بود.

تربیت خیلی مهمتره

- برخی والدین بدلیل اهمیتی که به تربیت قائل هستند اقدام به فرزندآوری زیاد نمی کنند. تصورشان این است که با تعداد زیادتر تربیت مختل می گردد...
- ویژگی شخصیتی کمالگرایی با فرزندآوری رابطه معکوس دارد
- (کمالگرایی حاصل دنیای سرمایه داری و نئولیبرالیسم و مقایسه های زیاد...)

- کیفیت مهمتر از کمیت است اما
- آیا کمیت به کیفیت لطمه می زند؟ چه مقدارش؟
- اکثر کیفیت ها از دل کمیت بیرون می آید...

زمان ندارم

□ زنان بین شغل/تحصیل و فرزند داشتن مجبور به انتخاب می شوند
□ افزایش زمان فرزندداری؟...

□ زمان بدون فرزند؟

مدیریت بدن

- تن انگاره و اهمیت آن در جهان امروزی
- چرا بدن مهم است؟ چه مقدار؟
- تصویری شدن ارتباط و خالی شدن از متن
- تنی که به دردی نخورد کرمها خواهند خورد

مواجهه با کودک

□ هر چقدر مواجهه با کودک در دنیای واقعی زیاد باشد و فرد در اطراف خود، فامیل، دوستان، مهدکودک ها و ... بیشتر کودک ببیند احتمالاً **تمایل به فرزندآوری بیشتر** می گردد. البته این تجربه مواجهه اگر مثبت باشد و تجربه منفی کمتری از کودکان داشته باشد، تاثیر مطلوب بر فرزندآوری می گذارد

□ **تب کودک** = مشاهده تصاویر کودکان (عکس ها و فیلمها و...) تاثیر مثبت بر تمایل به فرزندآوری دارد

□ **تعامل با کودک** احساس نشاط درونی و سلامت روان را بالا می برد (تغذیه عاطفی) اگر فرد زودتر ازدواج کند همیشه یا کودک دارد یا نوه یا برادر و خواهر کوچک ...

مسائل مذهبی

- میزان دینداری با تمایل به فرزندآوری رابطه معنادار مثبت دارد
- توصیه همه ادیان به داشتن فرزند و طی فرایند طبیعی زندگی
- در نگرش دینی قناعت، ایثار، تمرین اخلاقی، کار و تلاش برای رشد و راحتی دیگران.... فی نفسه ارزش است و رفاه و لذت مادی در درجه دوم اعتبار و اهمیت قرار دارد

رابطه همسران

- نیاز به ارتباط دو نفره تا چه حد؟
- جایگزین بچه ، کدام رابطه می شود؟
- تامسون و ریجکین (۲۰۱۱) کیفیت رابطه با شریک جنسی در زنان با تولد اول رابطه زیاده‌تری داشته و در مردان تولد دوم نیز موثر است

زنان در اولویت

- در تصمیم‌گیری برای فرزندآوری (دلایل مردان و زنان متفاوت) و تکیه بر نظر زنان
- زنان امروزی می‌ترسند. چرا؟
- داریم با فیزیولوژی زنانگی بیگانه می‌شویم.
- از شعار تساوی حقوق زن و مرد (به انکار جنسیت) جنسیت دارد زیر سؤال می‌رود
بل هم اضل...

حمایت از طرف والدین

- شرایط حاکم بر زندگی شهری بین زوجین و خانواده شان فاصله می اندازد و زوجین جوان با تلاش و کوشش بیشتر به دنبال استقلال طلبی هستند. در چنین شرایطی فرزندآوری را با مشکل تنها بودن و نداشتن حامی مواجه می کند و در این جاست که نقش سایر نهادهای حمایت کننده خانواده و دولت اهمیت پیدا میکند.
- خانواده پدر و مادری (داشتن والدین نوه دوست و همکاری کننده = تاثیر مطلوب بر فرزندآوری)
- حمایت عاطفی و پشتیبانی کامل از طرف همسر و تشویق همدیگر به فرزندآوری

به جز من چه کسانی حق دارند

□ اگر قرار باشد در فرزندآوری به جز خودمان را هم در نظر بگیریم چه کسان دیگری حقوقی بر گردن ما دارند؟

□ کشور: بحث پیری جمعیت و امنیت کشور و...

□ امت اسلامی : فخر پیامبر و معصومین ع

□ کسی که باید خاله و دایی بشود یا عمو و عمه یا مادر بزرگ و پدر بزرگ

□ بچه ای که باید طعم برادر خواهر را بچشد

□ بچه ای که باید در نگهداری والدین کههنسال شریک داشته باشد

بله سخت است آما

- درد جسمی، مشکلات بدنی، بی خوابی و...
- تعریف از من ایده آل چیست؟ بخور و بخواب و ... یا کارکرد اجتماعی هم داریم؟
- آیا برای فرزندآوری و تداوم نسل به عنوان یک کارکرد خانواده نگاه می کنیم؟
-

توصیه ها

□ اگر تصمیم به تک فرزندی گرفته اید، با رعایت موارد زیر می توانید تک فرزند موفق داشته باشید!

□ ۱- به او مهارت های اجتماعی یاد بدهید

□ فرزند خود را به ارتباط با دیگر کودکان تشویق کنید؛ چرا که او به ارتباط با همسالانش نیاز دارد تا رشد کند.

□ ۲- الگوی او باشید

□ به خاطر این که تک فرزندان مسائلی مانند رقابت با خواهر و برادر را تجربه نمی کنند؛ بنابراین مواردی مانند فعالیت گروهی، تقسیم وسایل، سازش و مراعات کردن حال دیگران را یاد نمی گیرند. در نتیجه والدین باید خود برای یاد دادن آن اقدام کنند و الگوی خوبی برای فرزندشان باشند.

□ ۳- به او مستقل بودن را یاد دهید

□ یک کودک تک فرزند به علت این که همیشه از حمایت والدین برخوردار بوده، ممکن است نتواند مستقل بودن را تجربه کند. بنابراین والدین باید در مواردی مانند انجام تکالیف، بازی و سرگرمی استقلال را یاد دهند.

□ ۴- در رفع نیازهای کودک عجله نکنید

□ اگر تمامی توقعات فرزند خود را برآورده سازید، باعث می شود تله های روانی در او شکل بگیرد. همانطور که بی توجهی به فرزند عواقب ناخوشایندی دارد، توجه بیش از حد نیز باعث ناتوان شدن او می شود.

□ از او انتظار کامل بودن نداشته باشید: در برخی موارد کودکان به دلیل این که می خواهند والدین را خوشحال کنند با انجام کارهای سخت و رعایت استاندارد های والدین خود را تحت فشار می گذرانند.

□ بلر معتقد است که کودکان بدون خواهر و برادر، سخت تر از دیگران، سایر کودکان را می شناسند و توانایی ارتباط با آنها را یاد می گیرند. با این حال او معتقد است که کیفیت رابطه از تعداد خواهر و برادر مهم تر است